

CCV centrum voor
criminaliteitspreventie en
veiligheid

Overlastprofielen

December 2023

Versie 1.0

Katja Steverink (het CCV), Michel Vols (RUG)

Voorwoord

In Nederland kennen we veel verschillende soorten overlast en overlastveroorzakers. De afgelopen jaren zien we veel geluidsoverlast, intimidatie en bedreigingen van burens, vervuilde woningen en tuinen, overlastgevend dieren, maar ook bezoek dat overlast veroorzaakt en drugsproblematiek. De overlastveroorzakers worstelen vaak met onderliggende problemen zoals psychische aandoeningen, verslavingen, een verstandelijke beperking of ouderdomsklachten.

Door deze diversiteit in problematiek en overlastveroorzakers is elke overlastzaak uniek. Bij iedere situatie moet opnieuw worden gekeken wat de overlast precies is, wie de veroorzaker is, wat de reden is voor de overlast en welke aanpak het meest geschikt is.

Sinds de invoering van de Wet aanpak woonoverlast in 2017, zijn veel zaken besproken en bestudeerd. Steeds weer blijkt dat ondanks het feit dat iedere overlastzaak uniek is, er toch veel overeenkomsten zijn en punten waar overlastzaken en -veroorzakers op elkaar lijken. Het gaat hier om kenmerken die we steeds weer terug zien komen.

Deze kenmerken zijn in een profiel samengevat. Zo ontstonden vier profielen die professionals kunnen helpen om te denken in oplossingsrichtingen én hen helpen bij het kiezen van mogelijke interventies. Hiermee kunnen zij overlastveroorzakers en hun burens nog beter helpen en de overlast verminderen of beëindigen.

Als professional blijf je natuurlijk altijd kritisch en voorkom je stigmatisering en tunnelvisie. Deze profielen zijn dan ook slechts een hulpmiddel, niet meer en niet minder. Het zijn zeker geen dwingend voorgeschreven routes om overlast aan te pakken.

Een eerste versie van de profielen werd samen met gemeenten en partners in december 2022 besproken in een overlastlab van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. Dit leidde tot een aanscherping van de kenmerken en oplossingsrichtingen. Deze zijn nu in dit document uitgewerkt. Met dank aan de gemeenten Amersfoort, Arnhem, Breda, Den Haag, Dordrecht, Emmen, Hilversum, Kerkrade, Purmerend, Rotterdam, Utrecht, Zwolle, woningbouwcorporatie Vivare, woningbouwcorporatie De Leeuw van Putten, U Centraal, GGD Hollands-Midden en Bureau Woontalent voor de bijdrage aan deze publicatie. Wij danken ook Gerard Lohuis van Lentis voor de aanvulling van de profielen vanuit zorgperspectief.

Katja Steverink
Adviseur woonoverlast

Dit document kwam tot stand in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en in samenwerking met prof. Michel Vols van de Rijksuniversiteit Groningen.

© 2023. Alle rechten voorbehouden.

Ondanks alle aan de samenstelling van deze uitgave bestede zorg, kan het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	PROFIEL 1: WILLEN EN KUNNEN	6
2.1	Kenmerken/indicatoren	6
2.2	Instrumenten en aandachtspunten bij de aanpak van deze overlast	7
2.3	Wat je beter kunt laten	7
3	PROFIEL 2: WILLEN, MAAR NIET KUNNEN	8
3.1	Kenmerken/indicatoren	8
3.2	Instrumenten en aandachtspunten bij de aanpak van deze overlast	9
3.3	Wat je beter kunt laten	10
4	PROFIEL 3: NIET WILLEN, MAAR WEL KUNNEN	11
4.1	Kenmerken/indicatoren	11
4.2	Instrumenten en aandachtspunten bij de aanpak van deze overlast	12
4.3	Wat je beter kunt laten	13
5	PROFIEL 4: NIET WILLEN EN NIET KUNNEN	14
5.1	Kenmerken/indicatoren	14
5.2	Instrumenten en aandachtspunten bij de aanpak van deze overlast	15
5.3	Wat je beter kunt laten	16

1 Inleiding

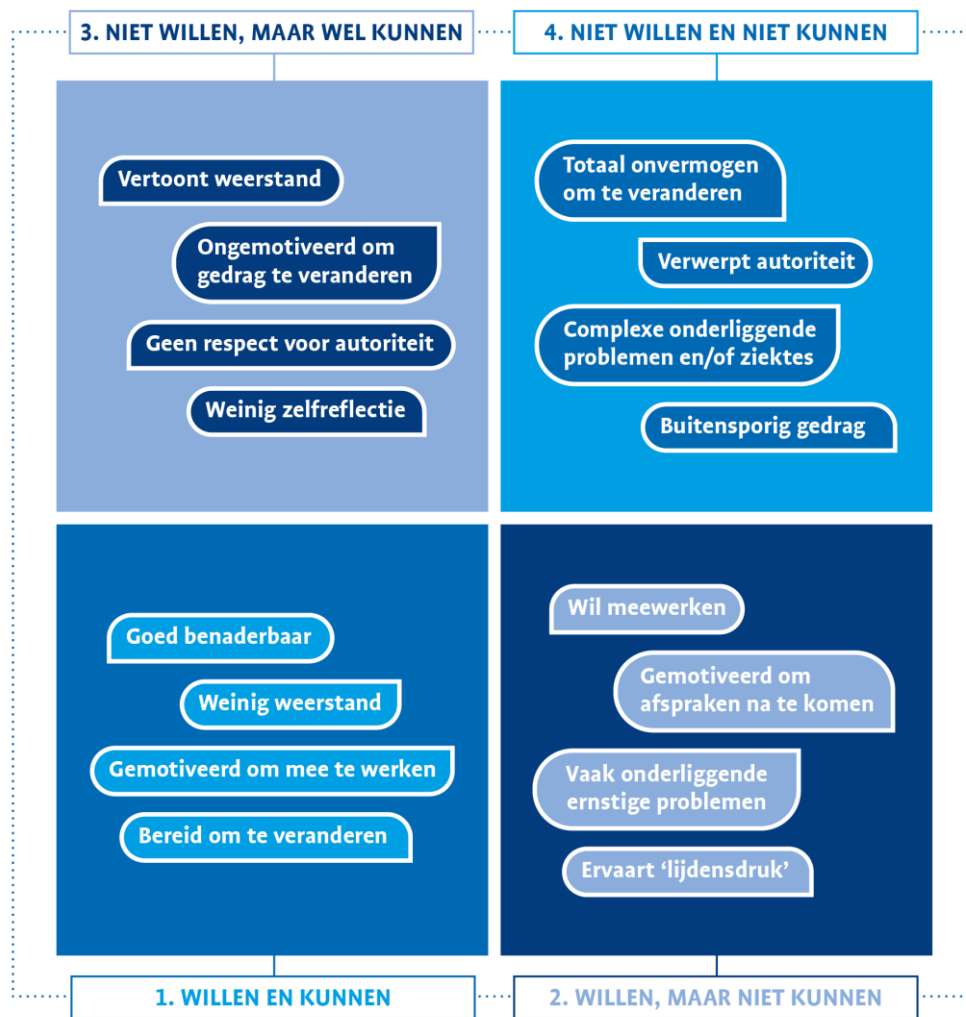
Elke overlastzaak is uniek. Toch merkt het CCV in gesprekken met professionals dat zaken soms dezelfde kenmerken hebben: sommige overlastzaken en -veroorzakers lijken op elkaar. Zij vallen onder hetzelfde 'profiel'. Deze publicatie bundelt de ervaringen die professionals (gemeente- en politieambtenaren, medewerkers van woningcorporaties, hulpverleners) hebben met verschillende 'overlastprofielen'. Wat zijn kenmerken van elk profiel? Welke acties kunnen worden ondernomen om de overlast te verminderen of te stoppen?

Met deze profielen in de hand kunnen professionals een (eerste) inschatting maken van de problemen en kenmerken in een overlastzaak. Ook krijgen ze hiermee zicht op wat ze kunnen doen en welke mogelijke valkuilen ze kunnen voorkomen.

Elke situatie en elke overlast is uniek

Voorop staat: elke overlastsituatie, elke overlastveroorzaker en elk slachtoffer van overlast is uniek. Er zal geen zaak of mens precies in een overlastprofiel passen omdat de profielen stereotypes van overlastsituaties en -veroorzakers schetsen. Ook kan een situatie of persoon soms de kenmerken hebben van het ene profiel en vervolgens van een ander profiel. Een verandering van profielen is heel goed mogelijk. Als professional moet je dus altijd kritisch blijven en stigmatisering en tunnelvisie voorkomen. Deze profielen zijn een hulpmiddel, niet meer en niet minder. Het zijn zeker geen dwingend voorgeschreven routes om overlast aan te pakken. De profielen hebben ook geen voorspellend karakter; ze hebben niets te maken met profilering.

Op de volgende pagina's worden vier profielen geschetst. Deze zijn vormgegeven op twee assen. Ze geven de mogelijkheid aan om (het overlastgevend) gedrag te veranderen: 1) de as die loopt van 'willen' naar 'niet willen' en 2) de as die loopt van 'kunnen' naar 'niet kunnen'. Door deze assen te kruisen, ontstaan vier vlakken. Elk vlak staat voor een profiel. Natuurlijk zijn er verschillende gradaties tussen 'willen' en 'niet willen' en 'kunnen' en 'niet kunnen'. De profielen zijn daarom ook op te vatten als een continuüm en niet als een vaststaand gegeven.

Figuur 1. Overzicht van de vier overlastprofielen

Het eerste profiel gaat over overlastveroorzakers die willen én kunnen veranderen en het tweede over overlastgevers die *wel* willen, maar *niet* kunnen veranderen. Het derde profiel betreft overlastveroorzakers die *niet* willen, maar *wel* kunnen veranderen. Het vierde profiel tot slot gaat over overlastveroorzakers die *niet* willen én ook *niet* kunnen veranderen.

2 PROFIEL 1: WILLEN EN KUNNEN

Het eerste profiel gaat over overlastveroorzakers die willen én kunnen veranderen. Toch bestaan er overlastproblemen. In dit profiel staan eerst de kenmerken en indicatoren van dit overlastprofiel beschreven die erop duiden dat je te maken hebt met een situatie die past in dit profiel. Vervolgens staan de instrumenten beschreven die je kunt inzetten om de overlast aan te pakken en wat de aandachtspunten zijn in de aanpak. Tot slot staat aangegeven wat je beter niet kunt doen bij de aanpak van overlast die bij dit profiel past.

Figuur 2. Profiel 1: willen en kunnen

2.1 Kenmerken/indicatoren

Bij dit profiel gaat het om overlastgevers die meestal geen zorgproblemen hebben en het vermogen hebben om te voldoen aan afspraken die gemaakt zijn. Deze mensen zijn goed benaderbaar en hebben hun leven 'op orde'.

Daarnaast tonen ze geen of weinig weerstand tegen een oplossing van het probleem. Hoe de oplossing eruit moet zien, is soms nog wel onduidelijk. Maar deze mensen zijn gemotiveerd om mee te werken en afspraken na te komen. De betrokkenen reageren vaak gewoon op een brief of e-mail en doen de deur open als er wordt aangebeld.

Conflicten om verschillende leefstijlen

De overlast is meestal het gevolg van conflicten tussen omwonenden of verschillende leefstijlen van burens. Dit kan bijvoorbeeld voorkomen als er ergens jongeren of statushouders wonen. Soms gaat het om een heel praktisch conflict over bijvoorbeeld de erfgrans, bomen of struiken.

Er is hier ook vaak sprake van een 1-op-1-melding: alleen directe burens hebben last van overlast, de rest van de buurt krijgt er weinig van mee.

Veranderende kenmerken

Als de overlast niet wordt opgelost, veranderen de kenmerken van de overlast wel iets. Contact krijgen met de betrokkenen wordt bijvoorbeeld lastiger en slachtoffers van de overlast krijgen last van meldingsmoeheid. Hoewel het ook zo kan zijn dat melders zich helemaal vastbijten in de situatie en heel erg veel gaan melden. Dit kan duiden op een (verdere) escalatie van het conflict.

2.2 Instrumenten en aandachtspunten bij de aanpak van deze overlast

Bij de overlast die past in dit profiel is zeer waarschijnlijk geen zware (juridische) interventie nodig. Er is bereidheid tot verandering. Mensen hebben wellicht 'een duwtje' nodig om zelf het probleem op te kunnen lossen. Communicatie, oplossingsgericht denken en cultuur sensitiviteit zijn hier van groot belang. Zeker als de overlast voortkomt uit verschillende leefstijlen. De normen en waarden van de betrokkenen kunnen verschillen. Deze verschillen moet je redelijkerwijs respecteren want dat hoort bij samenwonen in een buurt. Wel kun je natuurlijk redelijke grenzen stellen aan gedrag.

Verantwoordelijkheid geven

Het is belangrijk om mensen zelf verantwoordelijkheid te geven voor de oplossing van het probleem. De betrokkenen kunnen - zeker als de situatie nog niet is geëscaleerd - zelf de regie in de hand krijgen.

Denk hierbij concreet aan een bemiddelend gesprek met een andere buurtgenoot, een gemeente- of politieambtenaar of een medewerker van een corporatie. Ook kan (een doorverwijzing naar) buurtbemiddeling een goed idee zijn. Ten slotte kun je mensen wijzen op de mogelijkheid om zelf een juridische procedure op te starten als er bijvoorbeeld een praktisch conflict is over een erfgrans. Het is wel belangrijk dat mensen zich realiseren dat een rechtszaak de kans op escalatie kan vergroten.

2.3 Wat je beter kunt laten

Het is niet verstandig om hier direct in te zetten op zware interventies zoals een gedragsaanwijzing of een ontruiming. Dit vergroot de kans op (verdere) escalatie. Ook is het onverstandig om de regie hier vroegtijdig (te) veel over te nemen.

3 PROFIEL 2: WILLEN, MAAR NIET KUNNEN

Dit tweede profiel gaat over overlastveroorzakers die *wel* willen, maar *niet* kunnen veranderen. Eerst komen de kenmerken en indicatoren van dit overlastprofiel aan bod die erop duiden dat je te maken hebt met een situatie die past in dit profiel. Vervolgens staan de instrumenten beschreven die je kunt inzetten om de overlast aan te pakken en welke aandachtspunten er hierbij zijn. Tot slot staat aangegeven wat je beter niet kunt doen bij de aanpak van overlast die past bij dit profiel.

Figuur 3. Profiel 2: willen, maar niet kunnen

3.1 Kenmerken/indicatoren

In dit profiel gaat het om overlastgevers die wel willen meewerken en gemotiveerd zijn om afspraken na te komen, maar vaak worstelen met onderliggende ernstige meervoudige en complexe problemen (multiproblematiek). Het gaat bijvoorbeeld om mensen met psychische problemen of mensen die onbegrepen gedrag vertonen. Soms is er sprake van een licht verstandelijke beperking (LVB), dementie, hoarding, stemmingsproblematiek of autisme. Verslavingen kunnen ook een rol spelen. Deze mensen ervaren een zogenoemde 'lijdensdruk'.

Inzicht in eigen aandeel

Mensen die in dit profiel passen, hebben wel inzicht in het eigen aandeel in de overlastsituatie en zijn bereid om (een deel van) de verantwoordelijkheid bij zichzelf te zoeken. De overlastveroorzaker is in staat om de situatie te beoordelen. Hij/zij is niet altijd in staat om te (kunnen) handelen of controle te hebben over zijn impulsen of behoeften. Er gaan vaak heel veel problemen schuil achter de overlast.

Deze mensen zijn bereid om te veranderen. Ze kunnen alleen niet altijd voldoen aan wettelijke eisen of afspraken die zijn gemaakt (bijvoorbeeld in een huurovereenkomst of gedragsaanwijzing). Daarom blijven ze overlast veroorzaken. Zonder hulp verandert de situatie waarschijnlijk niet.

Ondersteuning nodig

Meestal hebben deze overlastgevers ook ondersteuning nodig om hun leven te kunnen leven. Soms worstelen zij met schaamte of onzekerheid. Ze hebben niet altijd een hulpvraag. Het komt ook vaak voor dat zij weerstand hebben of de overlast en/of de (opeenstapeling van) problemen ontkennen.

In een later stadium kunnen ze het contact met professionals (inclusief hulpverlening) vermijden. De problemen kunnen ook sterk verergeren, soms door de druk die overlastgevers ervaren als er (juridische) instrumenten worden ingezet.

3.2 Instrumenten en aandachtspunten bij de aanpak van deze overlast

Professionals erkennen dat het erg lastig is om deze problemen aan te pakken. Er is geen pasklare oplossing. Hulpverleners moeten motivatie en acceptie en soms ook hulp uitlokken en de overlastveroorzaker helpen om te leren omgaan met grenzen.

Het is bij dit profiel cruciaal om duidelijke afspraken te maken met de overlastveroorzakers. Het nakomen van afspraken is essentieel: afspraak is afspraak. Het zal een taaie klus worden die veel inzet en tijd vraagt.

Tegelijkertijd is het belangrijk om de overlast, overlastveroorzakers en omwonenden serieus te nemen. Sluit aan bij hun "taal": probeer bij de betrokkenen aan te sluiten en hun taal te spreken. Hele juridische waarschuwingen en schriftelijke documenten werken lang niet altijd.

Samenwerking met anderen

De afstemming en samenwerking met hulpverleningsinstanties is heel erg belangrijk. Professionals noemen hier de inzet van bemoeizorg als belangrijke aanpak van deze problematiek. Soms kan ook handhaving een goede bijdrage leveren. Met de handhaving van de Woningwet of de inzet van een gedragsaanwijzing kan bijvoorbeeld een vervuilde woning daadwerkelijk worden schoongemaakt.

Bij verslavingen is het zaak om duidelijk te krijgen waarom iemand middelen gebruikt. Wat is de eigen verantwoordelijkheid van de gebruiker? Kan hem/haar worden geleerd om met verleidingen om te gaan? Breng in kaart wat de persoon bang is om te verliezen.

Bij hoarding is het soms juist van belang om de situatie over te nemen of drang toe te passen.

Denk ook aan de angst om dakloos te worden, inkomen of goederen te verliezen of de angst om de vrijheid of een dierbare te verliezen. Aan de hand van deze angsten, kan naar een interventie worden gezocht.

Snel werken aan goede randvoorwaarden

Met de juiste interventies is er meestal wel een motivatie bij een overlastveroorzaker om de interventie(s) te accepteren. Bij dit profiel bestaan interventies meestal uit behandeling en

begeleiding. Het is wel noodzakelijk om snel te werken aan de goede randvoorwaarden: denk aan wonen, de financiën op orde brengen en een dagbesteding.

3.3 Wat je beter kunt laten

Professionals bij woningcorporaties, gemeenten, politie en hulpverlening zijn het erover eens dat een strategie van 'pappen en nathouden' geen verstandige aanpak is. Daarnaast noemen zij het onverstandig om overlastveroorzakers die in dit profiel passen te overvragen (te grote stappen of te veel initiatief van hen te vragen).

4 PROFIEL 3: NIET WILLEN, MAAR WEL KUNNEN

Het derde profiel gaat over overlastveroorzakers die *wel* kunnen, maar juist *niet* willen veranderen. Eerst komen de kenmerken en indicatoren van dit overlastprofiel aan bod die erop duiden dat je te maken hebt met een situatie die past in dit profiel. Vervolgens staan de instrumenten beschreven die je kunt inzetten om de overlast aan te pakken en welke aandachtspunten er hierbij zijn. Tot slot staat aangegeven wat je beter niet kunt doen bij de aanpak van overlast die past bij dit profiel.

Figuur 4. Profiel 3: niet willen, maar wel kunnen

4.1 Kenmerken/indicatoren

In dit profiel gaat het om overlastgevers die niet willen meewerken, weerstand bieden en overlast blijven veroorzaken. Meestal hebben zij wel het vermogen om mee te werken aan afspraken en is er op het eerste gezicht niet altijd sprake van (ernstige) zorgproblematiek.

De overlastveroorzakers in dit profiel zijn helemaal niet gemotiveerd om hun gedrag aan te passen en afspraken met burens of instanties na te komen. Zij vertonen asociaal gedrag. Er is vaak geen respect voor autoriteit: zij zijn niet onder de indruk van gezag van bijvoorbeeld politie, gemeente of woningcorporatie. In de praktijk spreken we ook wel van treiteraars, criminele overlastgevers of onaantastbaren.

Weinig zelfreflectie

Overlastveroorzakers die in dit profiel passen, hebben weinig vermogen tot zelfreflectie, zo geven professionals aan. Ze komen stoer en sterk over en willen geen moment van zwakte tonen. Intimiderend gedrag komt voor. Ook gebruiken ze een woning soms onrechtmatige (denk aan onderverhuur of druggerelateerde activiteiten).

Deze overlastveroorzakers staan niet echt open voor een gesprek, weten eigenlijk alles beter en vertellen vooral wat zij van de situatie vinden. Ze bagatelliseren continu de problemen. Ze beseffen niet goed dat zij zelf onderdeel zijn van een probleem of een mogelijke oplossing. Ze hebben ook geen motivatie om de situatie op te lossen. Wordt dit type overlastveroorzakers aangesproken, dan draaien zij de rollen soms om. Zij voelen zich slachtoffer van de burens en de instanties zijn (altijd) tegen hen. Soms ook is er sprake van complotdenkers of mensen met een (aanzienlijk) strafblad. In sommige gevallen is een overlastgever juridisch goed onderlegd en start hij/zij keer op keer juridische procedures tegen burens, woningcorporatie of gemeente.

Niet altijd scherp onderscheid

Hoewel professionals aangeven dat er niet altijd duidelijk sprake is van psychische problemen, kan het 'niet willen veranderen' in sommige gevallen worden herleid naar persoonlijkheidsstoornissen zoals narcisme of een antisociale persoonlijkheidsstoornis. Soms is er sprake van drugsgebruik of een lager IQ (al zal de overlastveroorzaker het daar niet mee eens zijn). Het onderscheid tussen 'niet willen' en 'niet kunnen' is dus niet altijd scherp te maken.

Het 'niet willen' kan tijdelijk ook (erger) van aard zijn, bijvoorbeeld als er sprake is van een psychose.

4.2 Instrumenten en aandachtspunten bij de aanpak van deze overlast

Professionals geven aan dat bij dit type overlast en overlastveroorzakers het van groot belang is om heel duidelijk, "recht-toe-recht-aan", te communiceren. Het is ook belangrijk om consequent te zijn en door te pakken. Perspectief bieden en mensen in hun waarde laten moet gebeuren, maar duidelijkheid en doorpakken is cruciaal.

Kies in een vroeg stadium voor zogenoemde stopgesprekken. In deze duidelijke gesprekken wordt verteld wat de consequenties zijn van het overlastgevend gedrag.

Interventies zoeken

Breng in kaart wat de persoon bang is om te verliezen. Denk aan de angst om dakloos te worden, de angst om inkomen of goederen te verliezen of de angst om vrijheid of een dierbare te verliezen. Aan de hand van deze angsten kan ook naar een interventie worden gezocht.

Voor omwonenden en de overlastveroorzaker is het belangrijk om één vast contactpersoon te hebben bij de instanties. Dit om shopgedrag en het uitspelen van instanties te voorkomen.

Juridische instrumenten

Handhaving met juridische instrumenten is in dit soort zaken een veel bewandelde weg. Dat kan ook tot succes leiden; denk aan een gedragsaanwijzing, (hoge) dwangsommen, huisverbod of woningsluiting. Wel is het de ervaring van professionals dat dit een weg van de lange adem is, zeker als de overlast vanuit een koopwoning wordt veroorzaakt.

4.3 Wat je beter kunt laten

Professionals geven bij situaties die in dit profiel passen een belangrijke waarschuwing: NIET bluffen. De instanties moeten echt waarmaken wat ze zeggen of voor waarschuwen. “Wie A zegt, moet ook B zeggen”. Professionals wijzen tegelijkertijd op het gevaar van te autoritair optreden: dit kan de zaak nog veel meer laten escaleren.

5 PROFIEL 4: NIET WILLEN EN NIET KUNNEN

Het vierde profiel gaat over overlastveroorzakers die zowel *niet* willen, als ook *niet* kunnen veranderen. Eerst komen de kenmerken en indicatoren van dit overlastprofiel aan bod die erop duiden dat je te maken hebt met een situatie die past in dit profiel. Vervolgens staan de instrumenten beschreven die je kunt inzetten om de overlast aan te pakken en welke aandachtspunten hierbij zijn. Tot slot staat aangegeven wat je beter niet kunt doen bij de aanpak van overlast passend bij dit profiel.

Figuur 5. Profiel 4: niet willen en niet kunnen

5.1 Kenmerken/indicatoren

Overlastveroorzakers die in dit profiel kunnen worden ondergebracht, hebben een totaal onvermogen om te kunnen veranderen of te voldoen aan afspraken én er is ook (totale) weerstand om te willen voldoen. Deze mensen willen niet meewerken aan hulpverlening of afspraken maken om de overlast te stoppen. Ze hebben geen enkel besef dat zij onderdeel zijn van een probleem of een oplossing. Er is geen 'lijdensdruk', empathie lijkt te ontbreken en er kan sprake zijn van een gestoord geweten. Ze accepteren geen autoriteit. Deze overlastgevers zijn niet in staat om hun gedrag aan te passen en afspraken na te komen. Ze zijn volledig afgehaakt.

Complexe problemen

In dit profiel komen een aantal kenmerken/indicatoren uit profiel 2 en 3 samen (zie hierboven). Meestal is er in deze situaties sprake van complexe onderliggende problematiek en/of ziektes. Denk aan ernstige psychische problemen, ernstige verslaving of zorgwekkende zorgmijders. Het gedrag dat zij laten zien is volgens professionals vaak extreem en wordt niet (meer) geduld door omwonenden en instanties.

Gevaar voor verbale en fysieke agressie

Het 'niet willen' is snel te herkennen doordat overlastveroorzakers niet willen spreken of willen meewerken aan buurtbemiddeling. In deze overlastsituaties kan er een gevaar voor omwonenden bestaan in de vorm van verbale en fysieke agressie. Overlastveroorzakers kennen veel achterdocht, wantrouwen, teleurstelling en ervaren dreiging. Soms ziet de overlastgever zelf geen enkele uitweg meer. Hij of zij speelt partijen tegen elkaar uit. Professionals ervaren de situatie als uitzichtloos en triest.

Over het algemeen zijn in situaties die voldoen aan de kenmerken van dit profiel al ontzettend veel partijen uit de hulp-, straf- en bestuursrechtketen betrokken. De situatie is ook al bekend bij een Zorg- en Veiligheidshuis. Professionals voelen soms dat zij leuren met de casus.

5.2 Instrumenten en aandachtspunten bij de aanpak van deze overlast

De situaties die voldoen aan de kenmerken van dit profiel, zijn hele lastige zaken. Dat geven professionals aan. Integraal samenwerken tussen instanties en het organiseren en voeren van regie is daarom cruciaal om tot een verandering te kunnen komen. Daarom is het belangrijk een aantal vragen goed met elkaar te beantwoorden en zaken te organiseren.

Denk aan: wie is waarvoor verantwoordelijk ("wie is ervan")? Bij wie ligt de uiteindelijke regie? Wie is er voor de buurt en voorkomt strijd tussen instanties? Op deze manier kan een goed dossier worden opgebouwd, waar nodig (gedwongen) hulpverlening worden verleend en gehandhaafd. Professionals wijzen erop om hier ook zeker de strafrechtelijke opties mee te nemen. Maak een gezamenlijk plan van aanpak waarin strafrecht, bestuursrecht, zorg en huurrecht samenkomen.

Breng hier ook in kaart wat de persoon bang is om te verliezen. Denk aan de angst om dakloos te worden, de angst om inkomen of goederen te verliezen of de angst om vrijheid of een dierbare te verliezen. Aan de hand van deze angsten kan ook naar een interventie worden gezocht.

Twee aanspreekpunten

Wijs hier in ieder geval twee professionals aan als aanspreekpunt. De zaak kan zo heftig zijn of worden dat het echt niet mogelijk is om dit in je eentje af te handelen. Bovendien kunnen professionals zelf ook risico of gevaar lopen. Betrek het OM en het strafrecht nadrukkelijk in dit soort zaken.

Veiligheid omwonenden

De veiligheid van omwonenden moet veel aandacht krijgen. Heb veel oog voor hun ervaringen en verwachtingen. Het kan een verschrikking zijn om overlast zoals bij dit profiel genoemd, te ondergaan. Geef steun, bied hulp, maar wees ook reëel in wat (op dat moment) kan worden gedaan en geboden. Het zoeken naar alternatieve woonruimte en een laatste-kans-woning voor de overlastveroorzakers kan omwonenden goed helpen. Professionals spreken wel van de noodzaak van een levensloopregeling: overlastveroorzakers hebben vaak levenslange ondersteuning nodig.

Vanwege het "niet willen" aspect in dit profiel is gedwongen zorg (op langere termijn) vaak erg lastig. Doordat de persoon niet wil meewerken aan zorg en geen zorgvraag heeft, kan dit betekenen dat vanuit de zorg geconcludeerd wordt dat iemand niet kan worden geholpen.

5.3 Wat je beter kunt laten

Professionals benadrukken dat het belangrijk is om dit soort situaties samen aan te pakken en niet in je eentje. Bovendien is het belangrijk om continu een vinger aan de pols te houden. Kortdurende interventies zijn waarschijnlijk niet effectief, maar vergen monitoring en bijstelling. Houdt hier rekening mee in het opstellen van een gezamenlijk plan van aanpak. Je werkt in deze situaties vaak van crisis naar crisis en dat kan heel frustrerend zijn. Maar zoals een professional het verwoordde: “Koester je incidenten”. Want incidenten bieden soms ook de mogelijkheid om een situatie een andere kant op te sturen.

Let op: wees terughoudend om een nieuwe zaak gelijk als een “profiel 4”-situatie te bestempelen. Vaak is er wel degelijk een mogelijkheid en/of bereidwilligheid om te veranderen.

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) maakt samen met de overheid, bedrijfsleven en veiligheidsprofessionals de samenleving weerbaar, geeft criminaliteit minder kans en verhoogt daarmee de veiligheid en het veiligheidsgevoel in Nederland.

Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
Churchillaan 11, 3527 GV Utrecht
Postbus 14069, 3508 SC Utrecht

T (030) 751 6700
E info@hetccv.nl
I www.hetccv.nl

